

"HOIDA ITE ITTES?"

Perjantai 30.5.2008, Paasitorni, Helsinki

HYVINVOINTIPALVELUT 2010-LUVULLA
JULKINEN VASTUU, TUOTANTO JA RAHOITUS
Missä kulkee julkisen vallan järjestämisvastuun raja?

Maija Sakslin
vastaava tutkija Kela

Mikä riittää?

Oikeus?

- Oikeudelliset käytännöt ("not yet law")
- Yksilön ja yhteiskunnan suhde
- Oikeusvaltio – hyvinvointivaltio
- Pidättäytyä – edistää
- Aktiivista, voimavaroja vaativaa – pidättäytyminen ja puuttumattomuus
- kehittymättömyys

22 §

Perusoikeuksien turvaaminen

- Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

19 §

Oikeus sosiaaliturvaan

- Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.
- Lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella.
- Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.
- Julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

kysymykset

- Kenelle
- Kuka maksaa
- Kuka toteuttaa
- Mikä riittää
- oikeusturva

Kenelle?

- Jokaiselle
- Julkisen vallan velvollisuus $>-<$ yksilön oikeus
- Yksilön keinot toteuttaa
- EU sairaanhoitokortti
- EU universaalit sairaanhoitopalvelut

Kuka maksaa?

- Välttämätön toimeentulo
- Perustoimeentulon turva
- Verot ja maksut, omaisuudensuoja
- Toimeentulon vaarantuminen
- Saatavuus
- Yhdenvertaisuus
- Velvollisuus huolehtia muista?
- Perusoikeuksien yleiset rajoittamisedellytykset
- Kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja maksuttomuus?

Kuka toteuttaa?

- Julkisen vallan viime sijainen vastuu
- Perusoikeuksien toteuttaminen
- Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle perustuslain 124 §.
- palvelujen vapaa liikkuvuus EU:ssa

Mikä riittää?

- Ihmisarvoisen elämän edellyttämä hoiva ja huolenpito
- Riittävät terveyspalvelut
- Oikeudenmukaisuuden edistäminen
- Yhdenvertaisuus – priorisointi
- EU: "kansainvälinen lääketiede", hoitojonot jne.

Oikeusturva?

- Oikeusvaltion oikeusturvakeinot eivät ole riittäviä hyvinvointivaltion ongelmien ratkaisemiseen.
- Kantelut > tuomioistuimet > ???
- EU → hoitotakuuseen valitusoikeus

19 § 1 momentti

Viimesijainen turva

Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

19 § 3 momentti

riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut

- Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

19 § 2 momentti

Toimeentulon turva

- Lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella.

Perusoikeuksien kokonaisuus

- Oikeus elämään ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen PL 7 §
- Perusoikeudet toistensa toteuttamisen edellytyksenä tai rajoituksena

Euroopan unionin oikeus

- Henkilöiden vapaa liikkuvuus
- Palvelujen vapaa liikkuvuus
- Yhdenvertainen kohtelu
- Perusoikeuksien julistuksen oikeudellistuminen
- Universaalit terveyspalvelut?